

KÚRIA

Bfv.II.946/2014/8.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év november hó 6. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A közokirat-hamisítás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Baranya Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványát elbírálva a Pécsi Járásbíróság 12.B.272/2013/7. számú, illetőleg a Pécsi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 3.Bf.345/2013/3. számú ítéletét annyiban változtatja meg, hogy: a megrovást mellőzi, és a terheltet halmazati büntetésül 200 (kétszáz) napi tétel, napi tételenként 1.500 (ezeröttszáz) forint, összesen 300.000 (háromszázezer) forint pénzbüntetésre ítéli. Az így kiszabott pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Az átváltoztatás során egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés büntetés lép. Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 4.000 (négyezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos

tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Pécsi Járásbíróság a 2013. július 9. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 12.B.272/2013/7. számú ítéletével hatályon kívül helyezte a Szigetvári Városi Bíróság 2.B.172/2010/18. számú ítéletének a próbára bocsátást kimondó rendelkezését és a próbára bocsátást megszüntette. A terheltet bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás büntetében [2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 342. § (1) bekezdés b) pont - indokolás szerint: III. fordulat]. Ezért a terheltet - halmazati büntetésül, de nem jelölve a próbára bocsátással nem érintett testi sértés vétségét - 200 napi tétel, napi tételenként 1.500 forint, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett továbbá a pénzbüntetés esetleges átváltoztatásáról, a lefoglalt bűnjelről és a bűnügyi költségről.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Pécsi Törvényszék a 2014. március 11. napján nyilvános ülésen meghozott és kihirdetett 3.Bf.345/2013/4. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta: a próbára bocsátással érintett testi sértés vétsége miatt is kiszabott joghátrányt megrovásra enyhítette - egyebekben helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a másodfokú bíróság által kiegészített és mellőzéssel pontosított tényállás a következő:

A terhelt 2011. november 30. napja előtt az apja részére kiállított mozgáskorlátozott igazolvány birtokába került. Az igazolvány közokiratnak minősül [86/1996. (VI.14.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés]. Az igazolvány ingyenes parkolást biztosít a jogosultja vagy a jogosultat szállító jármű vezetője részére [1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 41. § (3) bekezdés]. A jogosultjának bejelentése alapján az igazolvány érvénytelenítésre került.

A terhelt 2012. május 21-én személygépkocsijával a helység belterületén, a kijelölt várakozóhelyen leparkolt, a szélvédőn belül elhelyezte az igazolványt, pedig annak jogosultját nem szállította. A terhelt kiszállt, elhagyta a járművet.

Az elsőfokú bíróság a jogi értéklelés körében megjelölte a minősítés törvényhelyét és hangsúlyozta, hogy a terhelt joghatás kiváltására alkalmas módon használta fel az igazolványt, ugyanis a más nevére szóló, valódi igazolvány érvénytelenítése közömbös, mert

ennek ténye nem volt felismerhető az igazolványból (BH 2010.141.).

A másodfokú bíróság a kiegészítéssel és mellőzéssel pontosított tényállást a felülbírálathoz irányadónak vette, valamint helytállónak találta a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítását is.

A másodfokú bíróság azért döntött a megrovás alkalmazása mellett, mert az első fokon alkalmazott joghátrányt nem találta arányban állónak a cselekmény csekély tárgyi súlyával és a terhelt személyének társadalomra veszélyességével, s így a joghátrány célját ezzel az intézkedéssel kívánta elérni.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a Baranya Megyei Főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt Bf.B.481/2014/1. szám alatt, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján a megrovás törvénysértő alkalmazása miatt, a másodfokú ítélet megváltoztatása és büntetés kiszabása érdekében.

A megyei főügyészségi indítványa joghatályos a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított hat hónapon belül, 2014. június 16-án érkezett a Pécsi Járásbírósághoz [Be. 418. § (1) bekezdés].

Az indítvány indokai szerint a megrovás alkalmazása azért törvénysértő, mert

- a próbára bocsátás megszüntetése mellett büntetést kell kiszabni, ha a terheltet a próbaidő előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbára bocsátás próbaideje alatt elítélik [Btk. 66. § (1) bekezdés b) pont - feltehetően elírás történt, helyesen: a) pont],
- és erre az esetre a Be. 330. §-ának (4) bekezdése ugyancsak halmazati büntetés kiszabását írja elő.

A Legfőbb Ügyészség a BF.998/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt fenntartotta. A támadott másodfokú ítélet nyilvános ülésen történő hatályon kívül helyezését és a terhelttel szemben pénzbüntetés kiszabását indítványozta.

A Kúria - a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulata szerinti összetételben - nyilvános ülést tartott [Be. 424. § (1) bekezdés 2. fordulat].

A nyilvános ülésen a legfőbb ügyész képviselője az indítványt fenntartotta. A védő a felszólalásában egyetértett a törvénysértés tényével. Ugyanakkor arra figyelemmel, hogy az elsőfokú ítélet ellen a terhelt felmentés érdekében fellebbezett, mindkét határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

III. A felülvizsgálati indítvány alapos.

A Be. 416. § (1) bekezdése b) pontjának 2. fordulata alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha - a bűncselekmény törvénysértő minősítésén túl - a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

A büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntető törvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.). Ez értelemszerűen vonatkozik az intézkedésre is.

A terheltet korábban a bíróság a 2012. szeptember 11-én jogerős ítéletével testi sértés vétsége miatt 2 évre próbára bocsátotta. A próbaidő 2014. szeptember 10. napjával telt volna el.

Az újabb (a jelen) ügyben terhére rótt cselekményt a terhelt 2012. május 21-én, tehát a próbára bocsátását megelőzően követte el. E cselekmény elbírálására a próbaidő alatt került sor.

Ha a próbára bocsátottat a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt a próbaidő alatt elítélik, a Btk. 66. § (1) bekezdése a) pontjának megfelelően a próbára bocsátást meg kell szüntetni, és büntetést kell kiszabni. Ha a terhelt bűnösségét a bíróság a próbára bocsátás előtt elkövetett bűncselekmény miatt állapítja meg, a próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és halmazati büntetést szab ki [Be. 330. § (4) bekezdés 2. fordulat].

Az anyagi jogi „kell” és az eljárásjogi „szab ki” kitételekben eltérést nem engedő, egyértelmű törvényi parancs jelenik meg. A büntetés kiszabását elhalasztó próbára bocsátás eredménytelenségére tekintettel a törvény nem engedi, hogy a bíróság ismételten önálló intézkedést [Btk. 63. § (2) bekezdés: megrovás, jóvátételi munka, próbára bocsátás] alkalmazzon. A halmazati büntetés kiszabásának törvényi parancsa minden önálló intézkedés, így például a megrovás alkalmazását is kizárja.

A próbára bocsátás eredménytelenségének tehát egyaránt van anyagi jogi és eljárásjogi következménye, s talán helyesebb jogtechnikai megoldás lehetne, ha a halmazati büntetés kötelező kiszabását maga az anyagi jog írná elő.

Amikor megelőzően a bíróság próbára bocsátást alkalmazott a terhelttel szemben, ezáltal állást foglalt arról, hogy megrovás alkalmazásának nincs helye. A korábbi Btk. 71. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis megrovásban kell részesíteni azt, akinek a cselekménye az elbíráláskor már nem veszélyes, vagy oly csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a törvény szerint

alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása, vagy más intézkedés - ide nem értve az elkobzást és a vagyoneklobzást - alkalmazása is szükségtelen. (A hatályos Btk. 64. §-ának (1) bekezdése ezzel azonos rendelkezést tartalmaz.) A korábban eljáró bíróságnak ez a rendelkezése ítélt dolgot (res iudicata) eredményezett.

A megrovás alkalmazása kétségtelenné teszi, hogy az önállóan alkalmazandó intézkedések között súlybeli különbség van. A megrovás a legenyhébb, mert csak akkor alkalmazható, ha más intézkedés, mint például a próbára bocsátás alkalmazása (ide nem értve az elkobzást és a vagyoneklobzást) szükségtelen. Ha tehát próbára bocsátás indokolt, akkor megrovás alkalmazására eleve nincs törvényes lehetőség.

A kifejtettekből kitűnően a megrovás alkalmazására törvénysértéssel került sor. A törvénysértést a másodfokú bíróság követte el. Szem elől tévesztette az anyagi jogi és eljárásjogi törvényi parancsot, amely próbára bocsátás kudarc esetén kizárja a - részben - ugyanazon bűncselekmény miatt ismételten önálló intézkedés (pl. megrovás) alkalmazását.

Mindezek folyamánként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése szerint hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak helyt adott. A megtámadott határozatot - a Be. 427. § (1) bekezdés b) pontja 3. fordulatának megfelelően - megváltoztatta, és a törvénynek megfelelő határozatot hozva a terheltet az elsőfokú bíróság által törvényes mértékben meghatározott pénzbüntetésre ítélte és rendelkezett - meg nem fizetése esetén - annak átváltoztatásáról. Egyebekben a támadott határozatot - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. november 6.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
NYM